

Handläggare
Maria Saario
Telefon: 08-508 25 403

Till
Socialnämnden

Svar på remissen om Rekommendationer att förlänga missbrukspolicyn samt komplettering doping, Dnr: 325-1958/2013

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar föreslå kommunstyrelsen att anta rekommendation från KSLs styrelse avseende:

1. Förlänga Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende – Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län till och med 31/12 2015
2. Likställa policyn som en överenskommelse med anledning av proposition 2012/2013:77
3. Godkänna tillägg till policyn om doping i ärendet

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län är antagen av Stockholms läns landsting och länets 26 kommuner. Policyn är antagen för en tidsperiod om fem år fram till och med första halvåret 2013.

De riktlinjer och målgrupper som anges i policyn är fortfarande aktuellt och gällande, men viss komplettering behöver göras med anledning av bl.a. ändrad lagstiftning som medfört att området doping behöver läggas till i policyn. Fortsatt arbete i enlighet med policyn pågår i såväl lokala samråd runt om i länet som i det regionala samrådet. Kommunförbundet Stockholms län, KSL,

föreslår att Stockholms läns kommuner fattar beslut om att förlänga policyn till och med 31/12 2015.

Förvaltningen anser liksom KSL att *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län* kan likställas med en överenskommelse.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av strategiska enheten inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län har sedan 2008 har varit utgångspunkten för samverkan mellan bl.a. socialtjänst och landsting för personer med missbruk- och beroende.

I och med policyn har kommunerna och landstinget enats om ett antal gemensamma förutsättningar att arbeta utifrån såväl som riktlinjer för särskilda målgrupper.

Ett regionalt samråd för psykiatri- och beroendefrågor finns kopplat till policyarbetet. De lokala samråden ska leda utvecklingen av arbetet och upprätta samverkansöverenskommelser för förebyggande arbete, vård- och behandling i enlighet med policyns intentioner. Med anledning av detta ärende kan det vara aktuellt att se över och komplettera lokala överenskommelser.

Samarbete med brukarråd och en fortsatt utveckling av inflytande-frågor är viktiga på lokal- och regional nivå.

Ärendet

Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län är antagen av Stockholms läns landsting och länets 26 kommuner. Policyn är antagen för en tidsperiod om fem år fram till och med första halvåret 2013.

De riktlinjer och målgrupper som anges i policyn är fortfarande aktuella och arbete i enlighet med policyn pågår i såväl lokala samråd runt om i länet som i det regionala samrådet.

Kommunförbundet Stockholms län, KSL, föreslår Stockholms läns kommuner att fatta beslut om att förlänga policyn till och med 31/12 2015.

Med anledning av att regeringen beslutade att anta proposition 2012/2013:77 *God kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården* har ett nytt tillägg i socialtjänstlagen (5 kap. 9a § SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (8b § HSL) trätt i kraft 1/7 2013. Det innebär att landstingen och kommunerna ska ha gemensamma överenskommelser för samverkan gällande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel och läkemedel samt doping. I propositionen framgår även att kommuner och landsting som redan har en etablerad formaliserat samarbete kring personer med missbruksproblem inte behöver träffa några överenskommelser därutöver (s.18).

Kommunförbundet Stockholms län bedömning är att *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län* kan likställas en överenskommelse, men att det finns behov av en komplettering med doping som inte ingår som målområde i dagsläget.

Utveckling av samverkan kring doping – komplettering till policyn

En arbetsgrupp med representanter från kommunerna, landstinget, Länsstyrelsen, Kriminalvården och Dopingjouren¹ har deltagit i framtagandet av följande skrivning gällande kunskapsläget vad gäller doping;

Begreppet doping används i lagtexten för Dopinglagen SFS lag (1991: 1969) om förbud mot vissa dopingmedel. Det är förbjudet att införa, sälja, inneha, framställa eller bruka anabola androgena steroider (AAS).

Doping i samhället har ökat markant parallellt med en ökad illegal import, ökad inhemsk tillverkning och en ökad försäljning på internet. Ett mått på detta är att tullens och polisens beslagsstatistik har ökat under den senaste tioårsperioden.

Enligt proposition 2012/13:77 är utbudet av vård begränsat för personer med missbruk av dopingmedel.

Ett nationellt vårdprogram har utarbetats av Dopingjouren och deras behandlingsenheter i Göteborg, Stockholm och Örebro utifrån erfarenhet av missbruk av AAS.

¹ Sedan 1993 finns en departementsstött verksamhet i samarbete med Karolinska universitetssjukhuset och Stockholms läns landsting (Dopingjouren) som arbetar för att öka kunskaperna och medvetandegöra konsekvenserna av dopingmissbruk genom information, undervisning, utveckling och forskning

Ansvar

Hälso-och sjukvården ska arbeta för att förebygga ohälsa. Vidare ska den som vänder sig till hälso- och sjukvården, när det är lämpligt, ges upplysningar om metoder för att förebygga sjukdomar eller skada (2 c § HSL). Den specialiserade hälso-och sjukvården ansvarar för behandling för beroende och/eller psykiatri.

Enligt socialtjänstlagen, SoL, ska socialtjänsten arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel (3 kap. 7 § SoL). Socialtjänsten ska aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdomar av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel, samt dopingmedel (5 kap. 1 § SoL).

I den nationella ANDT-strategin lyfts det långsiktiga målet att antalet barn och unga som börjar använda narkotika och doping eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska minska successivt. Strategin lyfter bl.a. fram att samordnade insatser som syftar till att tidigt upptäcka bör förstärkas på lokal nivå och att metoder för ökad kunskapsutveckling och stärkt samordning ska finnas för att motverka dopingmissbruket i samhället.

Socialutskottet ansåg i sitt betänkande (1996/97: SoU18) inför ändringarna i socialtjänstlagen att det är angeläget att kommunerna stödjer anhöriga till missbrukare. Det gäller både barn och andra anhöriga.

Arbete på regional nivå

I Stockholms läns landsting är ett regionalt vårdprogram för narkotika/beroende under framtagande. I länets arbete med doping blir det regionala vårdprogrammet en viktig kunskapskälla. Vårdprogrammet beräknas vara färdigt under våren 2014.

Länsstyrelsen i Stockholm har ett samordningsuppdrag vad gäller regeringens strategi för alkohol-, narkotika, -dopings- och alkoholpolitik (ANDT). En strategi och handlingsplan finns även regionalt för ANDT-arbetet i Stockholms län 2012-2015. Folkhälsomyndigheten följer årligen det ANDT-förebyggande arbetet i kommunerna genom Länsstyrelsen. I länsrapport 2012 uppgav sex av länets kommuner att de hade ett politiskt program som inkluderar arbetet mot doping.

Med utgångspunkt för kunskapsläget och det pågående arbetet som sker nationellt samt i länet med bl.a. ett regionalt vårdprogram och

Länsstyrelsens samordningsansvar kring ANDT är inriktningen för år 2014 och 2015 att ta vara på det arbete som pågår. Vid revidering av policyn som ska ske 2015 ska det även följas upp vilken utveckling som sker inom området doping. Arbetet rapporteras i det regionala samrådet och sedan vidare till de lokala samråden.

Nya styrdokument

Sedan *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län antogs 2008* har det tillkommit tillägg i SoL och HSL. Lagändringarna berör de aktuella målområden i policyn och bör beaktas men ändrar inte dokumentet i sak.

Individuell plan enligt SoL och HSL

En samordnad planering är ett viktigt verktyg i samarbetet mellan landsting och kommun. I policyn lyfts individuella planer upp som en kvalitetsindikator. Sedan 1/1 2010 finns likalydiga bestämmelser i HSL (3 f § HSL) och SoL (2 kap. 7 § SoL) om att landstinget och kommun ska upprätta en individuell plan när den enskilde har behov av insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvården. Kvalitetsindikatorn i policyn stämmer väl överens med tillägget i SoL och HSL om individuella planer. Inom länet pågår arbete med ett vägledningsdokument om samordnade individuella planer.

Hälso- och sjukvårdens ansvar för information, råd och stöd till vissa barn under 18 år

Den 1/1 2010 infördes bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS) som innebär att barns behov av information, råd och stöd särskilt ska beaktas av hälso- och sjukvården och dess personal om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med har en psykisk funktionsnedsättning/sjukdom, har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, är missbrukare av alkohol eller annat beroendeframkallande medel eller oväntat avlider.

ANDT strategi

I december 2010 överlämnade regeringen En samlad strategi för alkohol- narkotika-, dopings- och tobakspolitiken (prop.2010/11:47). Propositionen pekar ut inriktningen för ANDT politiken under åren 2011-2015 och antogs av riksdagen mars 2011.

Genom fokus på det förebyggande arbetet är länets ANDT-strategi och inriktning ett viktigt komplement till arbetet med missbrukspolicyn.

Kriminalvård och beroendevård i samverkan

Integrerat team för opiatberoende kriminalvårdsklienter (ITOK) är ett samarbete mellan Beroendecentrum Stockholm och Kriminalvården. Målgruppen gäller även intagna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och missbruk. ITOK är en permanent verksamhet sedan 2009.

Sprututbyte

Stockholms läns landsting har öppnat en mottagning för sprututbyte som ligger på Kungsholmen. Socialförvaltningen i Stockholms stad medverkar i verksamheten. Verksamheten vänder sig till personer i Stockholms län som är 20 år eller äldre och är en del av en samlad strategi för att minska smittspridning bland personer i länet som injicerar narkotika. Syftet är på sikt att motivera patienterna att ta steget att sluta med sitt missbruk.

Barn- och föräldraperspektiv i missbruks- och beroendevården

En av riktlinjerna i policyn berör barn till föräldrar med missbruk. Arbete med barn- och föräldraperspektivet i missbruks- och beroendevården har förstärkts under 2012-2014 genom en statlig riktad satsning.

Revidering av nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården

*Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende-
Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län* har utarbetats med utgångspunkt från Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården (2007). Nya behandlingsmetoder har introducerats och nya metoder för upptäckt av prevention har tillkommit i vården och omsorgen. En preliminär version av reviderade nationella riktlinjer beräknas vara klara under våren 2014. I det regionala och lokala arbetet med att uppnå policyns intentioner är det betydelsefullt att följa den reviderade versionen av riktlinjerna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län är ett viktigt samverkansdokument gällande personer med missbruks- och beroendeproblematik mellan landstinget och kommunen men även för andra huvudmän som exempelvis Kriminalvården. Arbetet i enlighet med policydokumentet pågår i både det regionala samrådet såväl som i de lokala samråden och det är angeläget att arbetet kan fortsätta utan avbrott. Det mesta av innehållet i dokumentet är fortfarande aktuellt och gällande, men viss komplettering behöver göras med anledning av bl.a. ändrad lagstiftning.

Förvaltningen anser liksom KSL att *Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende- Samverkan mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län* kan likställas en överenskommelse.

Utifrån tillägg i socialtjänstlagens 5 kap. § 9a är kommunerna sedan 1/7 2013 ålagda att ingå överenskommelser och samverka kring personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel eller dopningsmedel. Då överenskommelse saknas för området doping är det lämpligt att samordna det i policydokumentet där övrig samverkan finns angiven. Det är angeläget att i policydokumentet klargöra hur respektive huvudmans ansvar i samverkan gällande doping ska se ut.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta rekommendationen från KSLs styrelse att förlänga missbrukspolicy samt komplettering doping.

Bilaga:

Rekommendation att förlänga missbrukspolicyn samt komplettering doping, dnr 325-1958/2013.

